

Nr 99

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bemyndigande att sälja viss staten tillhörig fast egendom, m. m.; given Stockholms slott den 17 mars 1967.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Enligt Vårt nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Kungl. Maj:t medges att tills vidare inom vissa värdegränser dels sälja viss staten och allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, dels bemyndiga vissa myndigheter att sälja sådan egendom. Värdegränserna föreslås höjda i förhållande till vad som gällt för innevarande budgetår.

I anslutning till vad chefen för inrikesdepartementet denna dag anför vid anmälan av sitt förslag angående riktlinjer för bostadspolitiken, m. m., föreslås därutöver att Kungl. Maj:t medges att fr. o. m. den 1 januari 1968 utan begränsning till värdet sälja staten tillhörig mark till kommun för samhällsbyggnadsändamål.

Vidare föreslås att en stats-kommunal marknämnd inrättas den 1 januari 1968 med uppgift att slita tvister i fråga om villkoren för nyssnämnda marköverlåtelser.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 17 mars 1967.

N ä r v a r a n d e:

Statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *bemyndigande att sälja staten tillhörig fast egendom, m. m.*, och anför.

Med bifall till prop. 1966: 27 har riksdagen (JoU 5, rskr 117) medgett, att Kungl. Maj:t under budgetåret 1966/67 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall beslutar om försäljning av staten eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, om taxeringsvärdet på egendomen inte överstiger visst belopp. Detta belopp utgör högst 300 000 kr., då egendomen förvaltas av postverket, televerket, statens järnvägar, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statens vattenfallsverk, luftfartsverket eller domänstyrelsen, samt i annat fall högst 150 000 kr. Om taxeringsvärde inte är åsatt, gäller att det vid särskild uppskattning utränta saluvärdet får uppgå till högst nämnda belopp. Kungl. Maj:t äger i huvudsaklig överensstämmelse med riktlinjer, som angetts i propositionen, föreskriva de former och villkor under vilka försäljningarna skall äga rum. Kungl. Maj:t har befogenhet att, om så anses lämpligt, överlämna beslutanderätten rörande försäljningen åt nyssnämnda verk och styrelser, när fråga är om egendom vars taxerings- eller uppskattningsvärde inte överstiger 150 000 kr., åt annan central förvaltningsmyndighet, när sagda värde inte överstiger 75 000 kr., samt åt länsstyrelse, såvitt angår allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, när värdet inte överstiger 50 000 kr.

Vidare har riksdagen förklarat, att vad sålunda medgetts rörande försäljning av staten tillhörig fast egendom skall gälla även beträffande byte samt upplåtelse under åborätt eller tomträtt av sådan egendom. Detsamma gäller rätten att utan ersättning avstå mark som erfordras till järnväg eller allmän väg. Sistnämnda befogenhet får Kungl. Maj:t dock överlämna till central förvaltningsmyndighet endast när det gäller obebyggt område av högst fem hektars yta eller 10 000 kronors värde.

Genom cirkulär till statsmyndigheterna den 27 maj 1966 (nr 169) har Kungl. Maj:t gett till känna vad riksdagen sålunda beslutat.

Befogenheten att överlämna försäljningsrätten åt central förvaltningsmyndighet har Kungl. Maj:t tagit i anspråk genom försäljningsbemyndiganden för fortifikationsförvaltningen, postverket, televerket, statens järnvägar, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, luftfartsverket, statens vattenfallsverk och domänstyrelsen. Genom beslut den 27 maj 1966 har Kungl. Maj:t bemyndigat dessa myndigheter att under budgetåret 1966/67 försälja och byta under deras förvaltning stående fastigheter, vilkas taxerings- eller uppskattningsvärden inte överstiger 75 000 kr. såvitt avser fortifikationsförvaltningen och 150 000 kr. såvitt avser de övriga verken och styrelserna.

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut samma dag bemyndigat länsstyrelserna att under budgetåret 1966/67, i den mån försäljningsfrågan inte underställs Kungl. Maj:ts prövning, försälja allmänna arvsfonden tillfallen fast egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde inte överstiger 50 000 kr.

Kungl. Maj:t har för dessa bemyndiganden meddelat i huvudsak samma föreskrifter rörande sättet och villkoren i övrigt för försäljningarna, som gällt under närmast föregående budgetår.

Vid utverkandet av de årliga försäljningsbemyndigandena har förutsatts, att riksdagen skall erhålla en redogörelse för de försäljningar som med stöd av bemyndigandet gjorts under närmast föregående kalenderår. I sådant syfte upprättas sammanställningar departementsvis över de fastigheter som sålts under kalenderåret 1966. Dessa sammanställningar överlämnas till vederbörande riksdagsutskott.

Departementschefen. Riksdagen har sedan lång tid för ett budgetår i sänder bemyndigat Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av staten eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom. Det nu gällande bemyndigandet avser budgetåret 1966/67. Nytt bemyndigande bör nu utverkas.

Kungl. Maj:ts förslag i ämnet har som regel inneburit oförändrade riktlinjer beträffande förfarandet vid försäljningarna. Vid några tillfällen har uppjusteringar föreslagits av värdegränsen för såväl Kungl. Maj:ts försäljningsrätt som för befogenheten att delegera denna rätt.

Propositionerna i ämnet har alltså oftast från år till år haft samma innebörd. Enligt min mening bör det vara tillräckligt att riksdagens samtycke inhämtas, när fråga är om ändringar av de allmänna riktlinjerna eller värdegränserna. Jag förordar alltså att det nu föreslagna bemyndigandet får gälla tills vidare. Härigenom befrias riksdagen från dessa rutinbetonade ärenden.

Som framgått av det tidigare anförda är nu gällande bemyndigande begränsat till fastighet, vars taxeringsvärde eller vid särskild uppskattning

utrönta saluvärde inte överstiger visst belopp. Jag anser att värdegränserna bör höjas i detta sammanhang. Den delegering av beslutanderätten som på så sätt sker medför bl. a., att handläggningstiderna i vissa försäljningsärenden kan förkortas. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t skall äga att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av fast egendom som förvaltas av postverket, televerket, statens järnvägar, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (fr. o. m. den 1 juli 1967 statens vägverk), luftfartsverket, statens valtenfallsverk och domänstyrelsen när taxerings- eller uppskattningsvärdet ej överstiger 500 000 kr., samt av annan fast egendom, när värdet uppgår till högst 300 000 kr. Jag föreslår vidare, att Kungl. Maj:t därvid får befogenhet att åt nyssnämnda verk och styrelser överlämna beslutanderätten rörande försäljning av sådan egendom, vars värde inte överstiger 300 000 kr., åt annan central förvaltningsmyndighet, då värdet inte överstiger 150 000 kr., samt åt länsstyrelse, såvitt angår allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, vars värde inte överstiger 100 000 kr.

Vad beträffar befogenheten att till central förvaltningsmyndighet överlämna rätten att utan ersättning avstå obebyggd statlig mark, som fordras till järnväg eller allmän väg, bör värdegränsen höjas från 10 000 till 25 000 kr. och arealgränsen från fem till tio hektar.

Beträffande sättet och villkoren för försäljningarna förordar jag, att i huvudsak samma föreskrifter skall gälla som för innevarande budgetår.

Under hänvisning till vad chefen för inrikesdepartementet denna dag anför vid anmälan av förslag angående riktlinjer för bostadspolitiken m. m. föreslår jag, att ett speciellt bemyndigande begärs hos riksdagen i fråga om försäljning av statlig mark till kommun för samhällsbyggnadsändamål.

Jag föreslår alltså, att Kungl. Maj:t begär riksdagens medgivande att fr. o. m. den 1 januari 1968 t. v. sälja mark, oberoende av dess värde, till kommun för nyss angivet ändamål. Jag förordar vidare, att denna försäljningsrätt, när markens taxerings- eller uppskattningsvärde inte överstiger 1 milj. kr., får delegeras till fortifikationsförvaltningen och domänstyrelsen. Samma regel bör gälla för statens förhandlingsnämnd såvitt avser markförsäljning, där nämnden erhållit uppdrag av vederbörande markförvaltande myndighet att förhandla med kommun. Kungl. Maj:ts befogenhet att delegera beslutanderätten till övriga markförvaltande myndigheter bör få samma räckvidd som i fråga om försäljning i allmänhet av statliga fastigheter.

Beträffande förfarandet vid överlåtelse av mark till kommun för samhällsbyggnadsändamål får jag hänvisa till vad chefen för inrikesdepartementet anför vid anmälan av sitt nämnda förslag. Jag förordar alltså, att därvid angivna riktlinjer för statens markförsäljningar, inklusive handläggningsproceduren, skall tillämpas. I enlighet härmed föreslår jag, att en stats-kommunal marknämnd inrättas den 1 januari 1968 med uppgift bl. a. att vid oenighet mellan förhandlingsparterna om pris och övriga villkor

meddela för staten—säljaren bindande beslut i dessa frågor. Kostnaderna för nämnden bör tills vidare bestridas från sjunde huvudtitelns kommittéanslag.

Enligt riktlinjerna tillförs statens förhandlingsnämnd en ny arbetsuppgift, nämligen att svara för samordningen i vissa markförsäljningsärenden. Som jag tidigare berört innefattar denna uppgift att nämnden bör åta sig att efter överenskommelse föra förhandlingar för markförvaltande myndighets räkning och i dess ställe slutligt handlägga försäljningsärende.

Liksom tidigare bör riksdagen årligen få en redogörelse för de försäljningar som med stöd av dessa bemyndiganden verkställts under närmast föregående kalenderår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1) medge, att Kungl. Maj:t fr. o. m. den 1 juli 1967 tills vidare utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall beslutar om försäljning av staten eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, om taxeringsvärdet på egendomen uppgår till högst 500 000 kr., då egendomen förvaltas av postverket, televerket, statens järnvägar, statens vägverk, luftfartsverket, statens vattenfallsverk eller domänstyrelsen, samt i annat fall till högst 300 000 kr., eller, om taxeringsvärde inte är åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppgår till högst nämnda belopp;

2) medge, att Kungl. Maj:t därvid i huvudsaklig överensstämmelse med de i det föregående angivna riktlinjerna föreskriver de former och villkor under vilka försäljningarna skall äga rum, med rätt för Kungl. Maj:t att, om så anses lämpligt, överlämna beslutanderätten rörande försäljningen åt nyssnämnda myndigheter, när fråga är om egendom vars taxeringsvärde eller, om sådant värde inte är åsatt, uppskattningsvärde inte överstiger 300 000 kr., åt annan central förvaltningsmyndighet, när sagda värde inte överstiger 150 000 kr., samt åt länsstyrelse, såvitt angår allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, när enahanda värde inte överstiger 100 000 kr.;

3) förklara, att vad sålunda medgetts rörande försäljning av staten tillhörig fast egendom skall gälla beträffande avstående utan ersättning av statlig mark som erfordras till järnväg eller allmän väg, varvid dock rätten att besluta om dylikt avstående får av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast när det gäller obyggt område av högst tio hektars yta eller 25 000 kronors värde;

Kungl. Maj:ts proposition nr 99 år 1967

4) medge, att Kungl. Maj:t fr. o. m. den 1 januari 1968 tills vidare utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall beslutar om försäljning av staten tillhörig mark till kommun för samhällsbyggnadsändamål;

5) medge, att Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med de i det föregående angivna riktlinjerna föreskriver de former och villkor under vilka försäljningarna enligt p. 4 skall äga rum, med rätt för Kungl. Maj:t att, om så anses lämpligt, överlämna beslutanderätten åt fortifikationsförvaltningen och domänstyrelsen samt åt statens förhandlingsnämnd — såvitt avser försäljning rörande vilken markförvaltande myndighet uppdragit åt nämnden att förhandla — när fråga är om mark, vars taxeringsvärde eller, om sådant värde inte är åsatt, uppskattningsvärde inte överstiger 1 milj. kr.;

6) förklara, att vad sålunda medgetts rörande försäljning av staten tillhörig fast egendom skall gälla även beträffande byte samt upplåtelse under åborätt eller tomträtt av sådan egendom;

7) uttala att, oavsett de sålunda lämnade medgivandena, i författning eller eljest i särskild ordning meddelade föreskrifter angående rätt för Kungl. Maj:t eller förvaltningsmyndighet att sälja, byta eller under åborätt eller tomträtt upplåta staten tillhörig fast egendom alltjämt skall gälla;

8) besluta, att en stats-kommunal marknämnd skall inrättas den 1 januari 1968.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten